

[DW-3]

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

**ZESPOŁU SZKÓŁ TECHNICZNYCH
I OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH
IM. STEFANA BANACHA
W JAROSŁAWIU**

„Profilaktyka to spotkanie z drugim człowiekiem
w atmosferze życzliwości, empatii i zrozumienia;
jest czasem poświęconym innym w celu
przeciwdziałania niepożądanym zachowaniom.
To nadzieja na lepsze jutro”.

Z.B.Gaś

Spis treści

I. WYCHOWANIE I PROFILAKTYKA W SZKOLE - WPROWADZENIE.....	3
II. DIAGNOZA SZKOŁY JAKO GRUPY SPOŁECZNEJ.....	5
Efekty realizacji celów, przyjętych w roku poprzednim	6
III. WARUNKI I ZASOBY SZKOŁY.....	8
Umiejętności profilaktyczne nauczycieli.....	9
IV. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ I METOD PRACY	10
Cel : Promowanie zdrowego stylu życia.....	10
Cel: Zapobieganie uzależnieniom	11
Cel: Zapobieganie wagarom	12
Cel: Rozwijanie umiejętności interpersonalnych.....	13
Cel: Profilaktyczny program walki ze stresem	13
Cel: Profilaktyczny program „Różowa wstążeczka”.....	14
Cel : Profilaktyka agresji i przemocy w szkole.....	14
V. EWALUACJA PROGRAMU	16
VI. ZAŁĄCZNIKI.....	19

I. WYCHOWANIE I PROFILAKTYKA W SZKOLE - WPROWADZENIE

Program profilaktyczny jest istotnym elementem działalności edukacyjnej i wychowawczej szkoły. Zawiera systemowe działania, które uzupełniają i wspomagają proces wychowania, wspierają młodego człowieka w jego rozwoju poprzez ochronę przed pojawiającymi się zagrożeniami i pomoc w usuwaniu ewentualnych nieprawidłowości.

Celem Programu Profilaktyki Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Jarosławiu jest ochrona uczniów przed zachowaniami ryzykownymi, czyli takimi, które zahamują lub zakłócają ich rozwój. Niepożądane zachowania młodzieży (m.in. wulgarny język, palenie papierosów, picie alkoholu, agresja werbalna i niewerbalna, zażywanie narkotyków) są szybko przechwytywane przez coraz większą, młodszą wiekowo, grupę młodzieży.

Działania profilaktyczne, prowadzone w naszej szkole służą ochronie młodych ludzi przed zagrożeniami, pomocy i wspieraniu ich w sytuacjach kryzysowych.

Cele profilaktyki szkolnej:

1. Promocja zdrowego stylu życia.
2. Zapobieganie uzależnieniom.
3. Zapobieganie wagarom.
4. Profilaktyka agresji i przemocy w szkole.
5. Rozwijanie umiejętności interpersonalnych.
6. Profilaktyczny program walki ze stresem.
7. Profilaktyczny program „Różowa wstążeczka”.
8. Bezpieczne korzystanie z Internetu.
9. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna.

Najważniejsze zadania profilaktyki szkolnej:

1. Dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie racjonalnego wyboru.
2. Pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności społecznych i psychologicznych.

3. Rozwijanie możliwości podejmowania działań alternatywnych poprzez zaangażowanie uczniów w działalność pozytywną.
4. Reagowanie w sytuacjach rozpoznania pierwszych prób podejmowania zachowań ryzykownych poprzez odwołanie się do specjalistycznej pomocy.
5. Pomoc w organizowaniu pierwszego kontaktu ze specjalistą.
6. Nawiązanie kontaktu z rodzicami.
7. Motywowanie do podjęcia leczenia, terapii.

Program profilaktyki jest skorelowany z Programem Wychowawczym Szkoły po to, aby stał się programem skutecznym. Ukierunkowany on jest na wszechstronny rozwój ucznia poprzez:

- kształtowanie właściwej postawy ucznia,
- poznawanie i przestrzeganie norm społecznych,
- budowanie postaw życzliwości wobec innych ludzi,
- przeciwdziałanie agresji i przemocy.

Ważną rolę w profilaktyce spełniają wychowawcy. Z punktu widzenia profilaktyki treści muszą być włączane do nauczania przedmiotów i mają je uzupełniać. Przeszkoleni nauczyciele mogą realizować treści programu nauczania, wykorzystując nowe metody w pracy wychowawczej i profilaktycznej.

Program profilaktyki szkolnej corocznie podlega ewaluacji przez powołany przez radę pedagogiczną zespół. Ewaluacja poprzedzona jest analizą efektów profilaktycznych w danym roku szkolnym. Ewaluacji podlegają:

- cele profilaktyczne i wychowawcze,
- planowane metody pracy,
- harmonogram działań,
- nowo nabyte umiejętności profilaktyczne nauczycieli.

II. DIAGNOZA SZKOŁY JAKO GRUPY SPOŁECZNEJ

W Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących uczy się ponad 800 uczniów. Młodzież kształci się w liceum ogólnokształcącym, technikum oraz w zasadniczej szkole zawodowej. Uczniowie naszej szkoły pochodzą w większości ze środowisk wiejskich, ale jest też część uczniów, zamieszkujących miasto. Bezrobocie, trudna sytuacja socjalno – bytowa, coraz niższy status materialny to aktualne problemy wielu rodzin. Rodzice naszych uczniów często wyjeżdżają do pracy za granicę, pozostawiając swoje dzieci pod opieką dziadków, dalszej rodziny, a zdarza się także, że starsze niedoświadczone rodzeństwo opiekuje się młodszym.

Młodzież kształcąca się w liceum, technikum i zasadniczej szkole zawodowej jest w okresie dorastania. Rozpiętość wiekowa naszej młodzieży to 16-20 lat. Okres dorastania, to czas doniosłych, głęboko sięgających zmian psychicznych, to kształtowanie się osobowości młodego człowieka. Zmiany osobowościowe w okresie dorastania przebiegają intensywnie i nie zawsze harmonijnie. Emocje młodego człowieka cechuje labilność, przesada i nadmierna afektacja, a podejmowane decyzje bywają pochopne, nieprzemyślane, oparte na podłożu uczuciowym a nie racjonalnym. W wielu przypadkach logiczne argumenty kierowane przez rodziców czy inne osoby zaangażowane w proces wychowania nie trafiają do młodych ludzi, są przez nich lekceważone i najczęściej odrzucane. Wiele dysfunkcji rozwojowych powstaje w tym właśnie okresie i u wielu osób utrzymuje się przez resztę życia. Okres dorastania to czas poznawania siebie, poszukiwania sensu własnego istnienia, swojej roli w życiu. Jest to podstawowy dylemat z którym musi się uporać każdy nastolatek.

W okresie dorastania szczególnie silnie odczuwana jest potrzeba akceptacji, szacunku i uznania. Potrzeby te zaspakajane są przede wszystkim przez rodzinę, szkołę i środowisko, w którym najważniejszą rolę odgrywają grupy rówieśnicze. Jeżeli młody człowiek nie znajdzie na tym etapie rozwoju zrozumienia i wsparcia ze strony najbliższych mu osób, wówczas może podjąć nieprzemyślane i niewłaściwe decyzje życiowe. Może pójść drogą uproszczoną np. wejść w uzależnienia, co na krótko i pozornie daje wrażenie uporania się z własnymi problemami, a w efekcie jeszcze bardziej je pogłębia.

Niebezpieczne dla młodego człowieka jest również wejście w grupę rówieśniczą, która nie uznaje żadnych autorytetów, jest nadmiernie krytyczna i nastawiona buntowniczo do uznawanych społecznie norm i zasad.

Z powyższej analizy wynika, że proces osiągnięcia tożsamości jest trudny i złożony. Młodzież w tym okresie wymaga szczególnej opieki i pomocy.

Wśród społeczności uczniowskiej daje się wyróżnić grupę uczniów, którzy mają skłonność do zachowań ryzykownych. Stanowią oni zagrożenie dla większości prawidłowo funkcjonujących uczniów. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wyróżniliśmy w naszej szkole następujące zachowania ryzykowne:

- wagary,
- agresja (fizyczna i werbalna),
- uzależnienia.

Sposoby realizacji celów

W Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących przywiązuje się dużą wagę do realizacji Szkolnego Programu Profilaktyki. Działalność w zakresie profilaktyki polega na zapobieganiu nasilającym się zjawiskom narkomanii, nikotynizmu i alkoholizmu, występującym już wśród uczniów klas pierwszych. W celu stwierdzenia występowania tych zjawisk, na początku roku szkolnego /we wrześniu/ przeprowadza się badanie ankietowe, mające na celu sporządzenie tzw. diagnozy wstępnej. W związku z zebranymi informacjami podejmowane zostają działania, zmierzające do eliminowania sygnalizowanych przez uczniów negatywnych zjawisk. W tym też celu prowadzone zostają kolejne, bardziej wnikliwe badania, dokładnie określające zjawiska zgłaszane w kwestionariuszach ankiet. Dzięki nim uzyskiwane są m.in. informacje na temat najczęściej zażywanych przez uczniów środków psychoaktywnych, miejsc sprzedaży narkotyków, osób dilujących, co z kolei pomaga szkole skutecznie walczyć z negatywnymi zjawiskami. Działania profilaktyczne realizowane są w szkole w ramach lekcji wychowawczych i sprowadzają się najczęściej do udzielania uczniom informacji o wpływie poszczególnych środków odurzających na organizm człowieka. W szkole przeprowadzane są również akcje profilaktyczne, uświadamiające młodzieży zgubne skutki podejmowania zachowań ryzykownych. Działania szkoły nie ograniczają się jedynie do pracy z uczniami. Pomoc w zakresie udzielania przydatnych informacji

szkoła świadczy również rodzicom, zarówno podczas organizowanych podczas wywiadówek pedagogizacji, ale także w ramach spotkań z zapraszanymi do szkoły specjalistami. Wtedy też z fachowej porady skorzystać mogą wszyscy zainteresowani tematem rodzice.

W ramach nowatorskiego podejścia do profilaktyki coraz większe zainteresowanie budzi realizacja w klasach innowacyjnych programów profilaktycznych, uczących młodzież asertywności oraz dokonywania dobrych, świadomych wyborów, m.in. *„Jak żyć z ludźmi”*, *„Wybór należy do Ciebie”* itp.

Innymi formami oddziaływania profilaktycznego, a jednocześnie artystycznego, są prezentowane przez uczniów sztuki teatralne oraz ich udział w organizowanych konkursach, olimpiadach i koncertach.

III. WARUNKI I ZASOBY SZKOŁY

Praca wychowawcza, a w tym profilaktyczna, oparta jest na Szkolnym Programie Wychowawczym, a szczegółowe zagadnienia, dotyczące realizacji profilaktyki zawarte są w Szkolnym Programie Profilaktyki. Oba te programy są ze sobą skorelowane w celu skuteczności działań.

Pracą opiekuńczo – wychowawczą szkoły kieruje wicedyrektor, który monitoruje pracę wychowawców klas i pedagoga w zakresie profilaktyki. Jego rolą jest także diagnozowanie oczekiwań uczniów i rodziców w tym zakresie. Wicedyrektor współpracuje z podmiotami szkoły oraz instytucjami, wspomagającymi działania profilaktyczne a także inicjuje i organizuje przedsięwzięcia określone w Programie Profilaktyki i Programie Wychowawczym.

Ważną rolą wicedyrektora jest organizowanie dla nauczycieli szkoleń, mających na celu poszerzenie wiadomości z zakresu profilaktyki. Nauczyciele, którzy uzyskali określone umiejętności, uczestnicząc w szkoleniu, przekazują swoją wiedzę pozostałym nauczycielom i wychowawcom w ramach zespołu wychowawczego.

Ważną rolę w profilaktyce spełniają wychowawcy oraz pozostali nauczyciele, gdyż włączają treści profilaktyczne do nauczania swoich przedmiotów. Przeszkoleni nauczyciele realizują treści programu nauczania, wykorzystując nowe metody w pracy wychowawczej i profilaktycznej.

Dużą rolę do spełnienia w realizacji Szkolnego Programu Profilaktyki ma pedagog szkolny. Rozpoznaje on indywidualne potrzeby uczniów, określa formy i sposoby udzielania uczniom, w tym uczniom z wybitnymi uzdolnieniami, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb. Pedagog ma za zadanie wspierać działania opiekuńczo-wychowawcze nauczycieli, wynikające ze Szkolnego Programu Profilaktyki.

Biblioteka szkolna dysponuje literaturą pedagogiczną i pomocami, wspomagającymi samokształcenie nauczycieli oraz uatrakcyjniającymi zajęcia lekcyjne.

Umiejętności profilaktyczne nauczycieli

Jednym z zadań nauczycieli Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących jest doskonalenie kwalifikacji i zdobywanie nowych umiejętności w zakresie działań profilaktycznych. Wszyscy nauczyciele systematycznie biorą udział w organizowanych przez wyspecjalizowane ośrodki szkoleniowe formach doskonalenia. Wszelkie treści z kursów i szkoleń z zakresu profilaktyki, uzyskane przez nauczycieli, przekazywane są podczas posiedzeń zespołu wychowawczego czy posiedzeń rady pedagogicznej. Również organizacja wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli cieszy się wśród pedagogów dużym zainteresowaniem. Nauczyciele z własnej inicjatywy uczestniczą w szkoleniach, podnoszących ich umiejętności profilaktyczne ale również doskonalą swój warsztat poprzez pracę samokształceniową. W celu ułatwienia wychowawcom klas realizacji zadań wynikających ze Szkolnego Programu Profilaktyki, nauczyciele stażyści, przy współpracy z opiekunami oraz inni nauczyciele opracowują scenariusze godzin wychowawczych, które stają się pomocne podczas prowadzenia lekcji o tematyce prozdrowotnej i profilaktycznej.

IV. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ I METOD PRACY

Cel : Promowanie zdrowego stylu życia

Zadania	Metody pracy	Odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
Poznanie zasad racjonalnego odżywiania się, higieny pracy i wypoczynku	Przeprowadzenie lekcji wychowawczych na temat właściwego odżywiania się oraz następstw, jakie niesie ze sobą odchudzanie (zaburzenia w odżywianiu-anoreksja, bulimia) [zał.1]	Pielęgniarka szkolna Wychowawcy klas	wg tematyki godzin wychowawczych
Propagowanie aktywności fizycznej	Systematyczny udział w zajęciach wychowania fizycznego oraz rekreacja poza szkołą w formie wycieczek, biwaków, rajdów. Propagowanie form wypoczynku w postaci wizualnej.	Wychowawcy klas Nauczyciele wychowania fizycznego	cały rok
Propagowanie wczesnego wykrywania oraz leczenia chorób nowotworowych	Przeprowadzenie zajęć na temat wykrywania i leczenia chorób nowotworowych [zał.1]. Realizacja w wybranych klasach programu „Wybierz życie – pierwszy krok”	Wychowawcy klas Nauczyciele wdz Wg harmonogramu	wg tematyki godzin wychowawczych i harmonogramu
Zapobieganie zagrożeniom zdrowia i życia –wypadki, urazy	Realizacja tematu podczas godzin wychowawczych. Przeprowadzanie szkoleń w zakresie bhp na zajęciach lekcyjnych, tj. fizyce, chemii, EDB, biologii, pracowni komputerowej, przedmiotach zawodowych. Szkolenie w zakresie BHP uczniów na zajęciach praktycznych. Szkolenie nowych nauczycieli w zakresie bhp.	Nauczyciele Szkolny Inspektor Bhp	wg tematyki godzin wychowawczych

Cel: Zapobieganie uzależnieniom

Zadania	Metody pracy	Odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
Informowanie o skutkach zdrowotnych, społecznych i psychologicznych używania substancji psychoaktywnych oraz dostarczenie wiedzy na temat mechanizmów uzależniania się od alkoholu, leków, narkotyków i papierosów.	Przeprowadzenie lekcji, traktujących o skutkach zażywania substancji psychoaktywnych. [zał.1, zał.2, zał.3]. Organizacja akcji profilaktycznych, m.in. "Dzień bez papierosa", „Dzień walki z AIDS”. Uczestnictwo w spektaklach profilaktycznych, przeglądach sztuk teatralnych i innych formach o w/w tematyce. Realizacja w wybranych klasach programu „ARS, czyli jak dbać o miłość”.	Wychowawcy Pedagog szkolny Nauczyciele realizujący program	wg tematyki godzin wychowawczych wg harmonogramu
Obalenie „mitów” na temat używania alkoholu, nikotyny, narkotyków	Przeprowadzenie lekcji wychowawczych [zał.3].	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	wg tematyki godzin wychowawczych
Zapoznanie uczniów i rodziców z formami pomocy osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniami	Organizacja spotkania dla rodziców. Informacja na temat działalności ośrodków leczących uzależnienia, skierowana do uczniów i rodziców. Ulotki na temat działalności w/w ośrodków.	Pedagog szkolny	XI-XII
Uczenie krytycznego spojrzenia na reklamy i media	Przeprowadzenie lekcji wychowawczych o roli reklamy i mediów w życiu młodego człowieka [zał.1].	Wychowawcy klas	wg tematyki godzin wychowawczych
Ukazanie działań i zachowań alternatywnych	Propagowanie sposobów aktywnego spędzania wolnego czasu. Organizowanie akcji profilaktycznych.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Wg harmonogramu planowanych działań
Przekazanie informacji o aktach prawnych związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i zwalczaniu narkomanii	Informacja o aktach prawnych i procedurach postępowania, skierowana do uczniów i rodziców.	Pedagog szkolny Wychowawcy	Na bieżąco wg potrzeb i tematyki godzin wychowawczych

Gromadzenie informacji, świadczących o zażywaniu przez uczniów środków odurzających	Informacje od rodziców, uczniów, nauczycieli, funkcjonariuszy Policji. Organizowanie rad pedagogicznych w celu przeszkolenia nauczycieli w rozpoznawaniu sygnałów, świadczących o zażywaniu środków odurzających.	Dyrektor Pedagog szkolny	cały rok
Udzielanie pomocy uczniom z grupy podwyższonego lub wysokiego ryzyka	Rozmowy indywidualne, przeprowadzane z uczniami uzależnionymi i zagrożonych uzależnieniem. Współpraca z punktem konsultacyjnym KARAN, kierowanie uczniów uzależnionych na terapię do specjalistów.	Wychowawcy Pedagog szkolny Rodzice	wg potrzeb

Cel: Zapobieganie wagarom

Zadania	Metody pracy	Odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
Realizacja programu „Stop wagarom”	Przypomnienie uczniom celów i założeń programu „Stop wagarom”. Ogłoszenie konkursu na najlepszego ucznia ze 100% frekwencją.	Wychowawcy	IX
Opracowanie sposobów motywowania uczniów w dążeniu do najlepszej frekwencji	Rozmowy indywidualne, przeprowadzane z uczniami i rodzicami. Zapoznanie z systemem kar, udzielanych za wagarowanie.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	cały rok wg potrzeb
Kontrola frekwencji uczniów na wszystkich zajęciach lekcyjnych / badanie realizacji wskaźnika nr3 ISO PGW/	Systematyczne sporządzanie rankingu frekwencji wszystkich klas, kontrola i rozmowy z uczniami wagarującymi.	Pedagog szkolny Wychowawcy klas	cały rok
Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły (Obowiązki ucznia)	Przeprowadzenie godzin wychowawczych na temat: Prawa i obowiązki ucznia [zał.1]	Wychowawcy klas	IX - XI
Dostarczenie rzetelnej informacji rodzicom na temat frekwencji dziecka	Pisma kierowane do rodziców, informujące o liczbie godzin opuszczonych nieusprawiedliwionych, Zebrania, wywiadówki klasowe.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	cały rok

Cel: Rozwijanie umiejętności interpersonalnych

Zadania	Metody pracy	Odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
Umiejętność komunikowania się interpersonalnego	Warsztaty dotyczące komunikacji, zajęcia integracyjne dla klas pierwszych.	Wychowawcy Pedagog szkolny	IX
Budowanie wśród uczniów postaw asertywnych	Realizacja w klasach pierwszych programu profilaktycznego „Wybór należy do Ciebie”(trening asertywności), filmy edukacyjne. Realizacja programu edukacji antytytoniowej „Zadbaj o swoją przyszłość”(trening asertywności). Godziny wychowawcze na temat postaw asertywnych [zał. 1]	Wychowawcy, Pedagog szkolny	XI-XII
Nawiązanie wzajemnych kontaktów przez wspólne zainteresowania, hobby.	Przeprowadzenie lekcji wychowawczych o wspomnianej tematyce. [zał.1] Integracyjne spotkania, wyjazdy.	Wychowawcy klas	cały rok

Cel: Profilaktyczny program walki ze stresem

Zadania	Metody pracy	Odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
Pogłębiać wiedzę uczniów na temat stresu	Przeprowadzenie lekcji wychowawczych na temat stresu, mechanizmu jego działania i sposobów walki z nim [zał.1] Realizacja programu dla maturzystów „Stres pod kontrolą” [zał.3]	Wychowawcy klas	Wg tematyki godzin wychowawczych I – II
Kształtować umiejętność radzenia sobie uczniów w sytuacjach trudnych	Rozwijanie umiejętności redukowania stresu doraźnego i długofalowego na godzinach wychowawczych i spotkaniach z rodzicami.	Pedagog szkolny	I - II
Zapobiegać niekorzystnym skutkom stresu	Pobudzać zainteresowania uczniów sprawami zdrowia. Szerzenie akcji charytatywnych. Tworzenie nowych kół zainteresowań.	Pedagog szkolny Wychowawcy klas Opiekunowie kół zainteresowań	cały rok

Cel: Profilaktyczny program „Różowa wstążeczka”

Zadania	Metody pracy	Odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
Dostarczenie rzetelnych informacji o czynnikach sprzyjających powstaniu raka piersi	Wykład przeszkolonych w tej dziedzinie nauczycieli WDŻ [zał.2]	Nauczyciele biologii i WDŻ	Wg harmonogramu działań
Zapoznanie z technikami badania piersi	Spotkania z uczennicami klas maturalnych.	Nauczyciele WDŻ Zaproszony szkoleniowiec	Wg harmonogramu działań
Przedstawienie najczęściej występujących objawów raka piersi	Ćwiczenia na fantomie, rozdawanie ulotek.	Nauczyciele WDŻ	Wg harmonogramu działań
Wdrażanie do systematycznej samokontroli	Pomoc i instrukcje, jak wykonywać badanie piersi.	Nauczyciele WDŻ	Wg harmonogramu działań

Cel : Profilaktyka agresji i przemocy w szkole

Zadania	Metody pracy	Odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
Zapoznanie członków Rady Pedagogicznej z kierunkami polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2014/2015, w tym z profilaktyką agresji i przemocy.	Poinformowanie o zamieszczonych na stronie ORE materiałach, przydatnych w przygotowywaniu spotkań z uczniami i rodzicami, jak również wzbogacających ich warsztat pracy www.ore.edu.pl - Bank Programów Profilaktycznych - Programy edukacyjne dla nauczycieli, rozwijające kompetencje wychowawcze /w załączeniu/	Dyrekcja Zespół do spraw ewaluacji Szkolnego Programu Profilaktyki	Sierpień 2014
Informowanie uczniów o programach rozwijających ich kompetencje psychospołeczne oraz dostarczających dodatkowej wiedzy z zakresu przyczyn i skutków stosowania	Podanie uczniom adresu strony, na której znajdują się przydatne informacje – informacja podana podczas zajęć z wychowawcą, w gablocie pedagoga, na stronie szkoły www.ore.edu.pl	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	IX - X

przemocy.			
Realizacja programów, przyczyniająca się do budowania dobrego klimatu w klasie i w szkole.	Prowadzenie zajęć, zarówno w ramach godzin wychowawczych, jak i wychowania do życia w rodzinie	Wychowawcy klas Pedagog szkolny Nauczyciele wdż	W trakcie trwania roku szkolnego
Przekazanie uczniom wiedzy i umiejętności w zakresie sposobów radzenia sobie z negatywnymi emocjami, poszukiwania źródeł agresji.	Przeprowadzenie lekcji wychowawczych na temat „ Jak radzić sobie ze złością” lub wg załączonych propozycji.	Wychowawcy klas	Wg tematyki godzin wychowawczych
Szkolenie Rady Pedagogicznej w zakresie profilaktyki agresji i przemocy	Udział nauczycieli w szkoleniu	Dyrekcja	XI
Pomoc uczniom, przejawiającym zachowania agresywne	Rozmowy indywidualne, przeprowadzane ze sprawcami zachowań agresywnych. Egzekwowanie ustalonych norm, zapisów w Statucie Szkoły	Dyrektor Pedagog szkolny Wychowawcy klas Nauczyciele	Wg zaistniałych potrzeb
Oferta, skierowana do rodziców uczniów naszej szkoły.	Zaproponowanie poradników i programów dla rodziców pozwalających na rozpoznawanie przyczyn problemowych zachowań jak również stosowania skutecznych oddziaływań wychowawczych	Wychowawcy klas	Podczas wywiadówek klasy pierwsze – IX pozostałe XI
Organizacja konkursu, związanego z tematyką agresji.	Oferta, skierowana do uczniów naszej, ale i innych szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, dot. przeciwdziałania agresji.	Organizatorzy konkursu	X.2014 – III 2015
Zwracanie uwagi na aspekty zdrowia i bezpieczeństwa podczas lekcji, zajęć praktycznych, dyżurów, wyjść, wyjazdów itp.	Strofowanie uczniów, zachowujących się nieodpowiednio. Przestrzeganie przed konsekwencjami nieodpowiedzialnych zachowań. Kary statutowe dla sprawców czynów, zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu.	Dyrekcja Pedagog Nauczyciele Pracownicy szkoły	W trakcie trwania roku szkolnego

Cel : Bezpieczne korzystanie z Internetu

Zadania	Metody pracy	Odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
---------	--------------	------------------------------	-------------------

Szersze i bardziej bezpieczne wykorzystanie technologii informacyjno - komunikacyjnej	Jasno określone normy i zasady korzystania z Internetu podczas lekcji informatyki (ich wypracowanie i przestrzeganie) Lekcje, informujące o zagrożeniach płynących z Internetu.	Nauczyciele informatyki	Cały rok szkolny
Obchody Dnia Bez Internetu	Wystawa, poświęcona zagadnieniu zagrożeń. Zamieszczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu.	Pedagog szkolny Bibliotekarki Wychowawcy klas	II/III
Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli	Udział informatyków oraz innych nauczycieli w różnych formach doskonalenia zawodowego, zwłaszcza dot. w/w zagrożeń.	Dyrekcja Informatycy Inni nauczyciele	Cały rok szkolny
Pomoc uczniom uzależnionym od Internetu	Rozmowy indywidualne, kierowanie uczniów na konsultacje do Ośrodka Uzależnień.	Dyrektor Pedagog szkolny Wychowawcy klas	wg potrzeb

Cel : Pomoc psychologiczno - pedagogiczna

Zadania	Metody pracy	Odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
Rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia	Ankieta „Witamy w naszej szkole” Testy zerowe Rozmowy, wywiady Analiza dostarczonej dokumentacji /Arkusz diagnostyczny/	Dyrekcja Wychowawcy Nauczyciele Pedagog	IX - X
Wspieranie rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu probl. wychowaw. i dydak. oraz rozwijanie ich umiejętności wychowawczych.	Szkolenia w ramach zespołu wychowawczego. Pedagogizacja rodziców Indywidualne rozmowy z rodzicami. Współpraca z instytucjami (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna)	Dyrekcja Wychowawcy Nauczyciele Pedagog	Na bieżąco Wg potrzeb
Realizacja działań, ujętych w dokumentacji uczniów objętych pomocą psychologiczno - pedagogiczną	Metody i formy zaproponowane dla uczniów: - z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego - uczniów wymagających opieki	Nauczyciele Specjaliści	Zgodnie z Rozporządzeniem (dot. godz. Karty Nauczyciela Art. 42
Współpraca z rodzicami	Informowanie o propozycjach działań dla uczniów, objętych pomocą.	Wychowawcy Nauczyciele	Cały rok szkolny

V. EWALUACJA PROGRAMU

Oceny efektów realizacji Programu profilaktyki szkolnej, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzonej przez zainteresowane podmioty, dokonuje się w trakcie posiedzeń rady pedagogicznej, podsumowujących pracę w pierwszym i drugim półroczu roku szkolnego. Wynikające z oceny wnioski są przekazywane do wiadomości Rady Rodziców i samorządu uczniowskiego.

Ocenię poddawane są następujące elementy:

- funkcjonowanie pomocy pedagogicznej (ankieta),
- tematyka pedagogizacji rodziców uczniów na spotkaniach z wychowawcami klas (badanie dokumentacji pedagogicznej – dzienniki lekcyjne),
- realizacja zaleceń zawartych w opiniach poradni psychologiczno – pedagogicznej oraz poradni specjalistycznych (badanie dokumentacji pedagogicznej – orzeczenia),
- realizacja tematyki profilaktyki, zawartej w planach pracy wychowawców klas (badanie dokumentacji pedagogicznej – tematyka godzin wychowawczych),
- udział nauczycieli w formach zewnętrznego doskonalenia zawodowego z zakresu profilaktyki (badanie dokumentacji pedagogicznej – plan doskonalenia nauczycieli),
- problematyka profilaktyki w ramach WDN-u (badanie dokumentacji pedagogicznej – protokoły rady pedagogicznej),
- innowacje i projekty wychowawcze w zakresie profilaktyki (badanie dokumentacji pedagogicznej – projekty programów),
- występowanie czynników, rodzajów i przyczyn zachowań ryzykownych (ankiety).

Podstawę dla formułowania ocen realizacji Programu Profilaktyki stanowią narzędzia stosowane w ramach wewnętrznego mierzenia jakości pracy: sprawozdania z realizacji planów, analizy, dane statystyczne, obserwacje, hospitacje, zapisy

w dokumentacji, badania ankietowe, opinie, wnioski, zgłoszone innowacje i projekty działań, programy, scenariusze, wykazy itp.

Szkolny Program Profilaktyki jest dokumentem otwartym i może podlegać modyfikacjom.

Przyjęty do realizacji uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu 29. sierpnia 2014r.

Przyjęty do realizacji uchwałą Rady Rodziców w dniu.....

VI. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

1. Jak radzić sobie w sytuacjach trudnych. Pokonać stres.
2. Wpływ reklam i środków masowego przekazu na dokonywanie wyborów w życiu.
3. Co to znaczy być asertywnym?
4. Zdrowe odżywianie się, a problem anoreksji i bulimii.
5. Prawa i obowiązki uczniów.
6. Jak radzić sobie ze złością?
7. Uwaga wagary! Powody i przeciwdziałanie.
8. Człowiek twórczy, a używki.
9. Zapobieganie zagrożeniom zdrowia i życia – wypadki, urazy.
10. Wykrywanie i leczenie chorób nowotworowych.
11. Poznanie zasad racjonalnego odżywiania się, higiena pracy i wypoczynku.
12. Czy warto być hobbystą?
13. Rozległość zainteresowań, jako czynnik ułatwiający dokonywanie wyborów.
14. Sposoby radzenia sobie z konfliktami. Rozwiązywanie konfliktów.
15. Moje sukcesy, moje porażki – umiejętność analizowania swoich zachowań.
16. Papierosy, alkohol, narkotyki – czy można pomóc ludziom uzależnionym?
17. Agresja – czy zjawisko to odnosi się do mnie, czy do moich kolegów?
18. Człowiek twórczy a używki.

Załącznik nr 2

1. Wczesne wykrycie to życie – samobadanie piersi.
2. Piersi – uroda i problemy. Pielęgnuj i chroń.
3. Alkohol, narkotyki, papierosy – droga donikąd.
4. Palenie tytoniu, a fizjologia człowieka.
5. AIDS – jak uniknąć zakażenia.
6. Choroby, przenoszone drogą płciową.
7. Wpływ reklamy i mediów na życie człowieka.
8. Asertywność – sposób budowania właściwych relacji między ludźmi.

Załącznik nr 3

1. Pułapka uzależnień – narkomania.
2. Skutki oddziaływania narkotyków na organizm człowieka..
3. Skutki palenia papierosów. Uzależnienie od nikotyny.
4. Zgubne skutki „brania” narkotyków.
5. Mechanizm powstawania uzależnień, czyli dlaczego sięgamy po używki?
6. Jak radzić sobie ze stresem?
7. My i narkotyki – dyskusja na temat używania substancji odurzających, argumenty za i przeciw sięganiu po narkotyki.
8. Podstawowe informacje o HIV, AIDS.
9. Alkoholizm – sposoby przeciwdziałania.
10. Obalanie „mitów” na temat używania alkoholu, nikotyny i narkotyków.

Załącznik do celu Zapewnienie młodzieży bezpiecznych warunków
wychowania i nauki w szkole

Bank programów profilaktycznych:

Spójrz inaczej

Tak czy Nie

Noe

Archipeląg skarbów

Korekta

Odczuwaj, Ufaj, Mów

Trening zastępowania agresji

Program Rówieśniczego Doradztwa

Program Aktywizacji Samorządów Uczniowskich

Nasze spotkania

Młodzieżowe Ochotnicze Pogotowie Rówieśnicze

Szkolna Interwencja Profilaktyczna

Szkoła dla rodziców i wychowawców i in.

Programy edukacyjne dla nauczycieli, rozwijające kompetencje wychowawcze umożliwiające tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska w szkole i w klasie, upowszechniane przez ORE:

1. „Szkolna Interwencja Profilaktyczna”

Program przygotowuje nauczycieli do właściwego reagowania w sytuacjach kontaktu ucznia ze środkami psychoaktywnymi i podejmowania interwencji z udziałem ucznia i jego rodziców. Upowszechnia go sieć instruktorów mających uprawnienia do szkolenia rad pedagogicznych, spośród nich 41 ma aktualnie rekomendację ORE. Więcej na stronie Wydziału Wychowania i Profilaktyki ORE.

2. „Golden Five”

Międzynarodowy program edukacyjny przygotowujący nauczycieli gimnazjum do wspierania procesu adaptacji uczniów klas pierwszych, zapobiegania wykluczaniu uczniów i wypadaniu z systemu edukacji, a także przeciwdziałania innym ryzykownym zachowaniom nastolatków. Jest upowszechniany kaskadowo od 2007 r. poprzez sieć przeszkolonych instruktorów, aktualnie 76 osób, uprawnionych do szkolenia nauczycieli. Więcej na stronie Wydziału Wychowania i Profilaktyki ORE.

3. „Jak sobie radzić z prowokacyjnymi zachowaniami uczniów? Metoda konstruktywnej konfrontacji”

Program zwiększania umiejętności wychowawczych nauczycieli, adresowany do rad pedagogicznych szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Celem programu jest zapobieganie konfliktom między nauczycielem a uczniami, poszerzenie repertuaru reakcji nauczyciela o nowe, bardziej efektywne metody przydatne w sytuacjach prowokacyjnych i agresywnych zachowań ucznia. Program jest upowszechniany

poprzez sieć ok.300 realizatorów. Więcej na stronie Wydziału Wychowania i Profilaktyki ORE.

4. „Rozwiązywanie konfliktów w szkole”

Projekt ma na celu promowanie idei konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w szkole. W ramach programu odbywają się seminaria i kursy doskonalące dla pracowników szkół i placówek oświatowych. Więcej na stronie Wydziału Wychowania i Profilaktyki ORE.

5. „Budowanie strategii pracy z dzieckiem przejawiającym zaburzenia zachowania w środowisku szkolnym i rodzinnym”

Projekt ma na celu rozwijanie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie pracy z dzieckiem przejawiającym zaburzenia zachowania, jak również doskonalenie umiejętności współpracy specjalistów (psychologa, pedagoga z poradni psychologiczno - pedagogicznej lub ośrodka doskonalenia nauczycieli) ze środowiskiem szkolnym. Uczestnicy szkolenia poznają konkretne metody diagnozy sytuacji dziecka i zasady konstruowania strategii korygujących. Projekt upowszechniany jest na terenie 15 województw przez sieć liderów posiadających uprawnienia do szkolenia kadry pedagogicznej szkół i placówek.

Program „Szkoła Promująca Zdrowie”

Koncepcja szkoły promującej zdrowie wynika bezpośrednio z założeń promocji zdrowia. Jest to szkoła, która tworzy warunki i podejmuje działania, które sprzyjają dobremu samopoczuciu społeczności szkolnej, podejmowaniu przez jej członków działań na rzecz zdrowia własnego i innych ludzi oraz tworzenia zdrowego środowiska. Program „Szkoła Promująca Zdrowie” jest realizowany w Polsce od 1991 r. Rozpoczął się od 3 - letniego projektu pilotażowego (1992 - 1995), zainicjowanego przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Projekt ten uruchomił oddolne działania szkół oraz zainicjował utworzenie sieci szkół promujących zdrowie w całym kraju. Aktualnie sieci szkół promujących zdrowie istnieją we wszystkich województwach, w niektórych funkcjonują również sieci rejonowe, powiatowe lub miejskie, utworzone w celu ułatwienia koordynacji i skuteczniejszego wspierania szkół. Obecnie w Polsce jest ponad 2000 Szkół Promujących Zdrowie.

Materiały informacyjne i edukacyjne

Poradniki:

- Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole. Poradnik dla nauczycieli. A. Borkowska, J. Szymańska, M. Witkowska;
- Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół. Ł. Wojtasik (prac. zbior. pod red.);
- Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki. J. Szymańska;
- Kompasik. Edukacja na rzecz praw człowieka w pracy z dziećmi. K. Koszewska (red.);
- Kompas. Edukacja o prawach człowieka w pracy z młodzieżą. P. Brander;
- Prawa człowieka. Poradnik nauczyciela. K. Koszewska (prac. zbior. pod red.);
- Zapobieganie samobójstwom dzieci i młodzieży. J. Szymańska;
- Szkoła wobec sytuacji trudnych wychowawczo - czy wiemy, czego nie umiemy?

J. Pyżalski, J. Kołodziejczyk

Artykuły tematyczne:

- Postawy i oddziaływania dorosłych w przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej. T. Garstka;
- Wychowanie do odpowiedzialności - wspomaganie rozwoju społecznego i moralnego dziecka. A. Karasowska;
- Klimat społeczny szkoły. W. Poleszak;
- Klimat i kultura szkoły a zdrowie psychiczne uczniów i nauczycieli. K. Okulicz - Kozaryn;
- Zasady i granice w profilaktyce problemowych zachowań dzieci w młodszym wieku szkolnym. T. Garstka. „Trendy” nr 1/2014;
- Koncepcja resilience - czyli jak można pomóc dzieciom i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka. A. Borucka, A. Pisarska;
- Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w szkole. J. Szymańska;
- Dziecko w postępowaniu sądowym M. Kaczmarek;
- Psychologiczne aspekty bullyingu: perspektywa sprawcy, ofiary i świadka. K. Fenik;

- Ramowy program działań profilaktyczno -wychowawczych przeciw agresji;
- Psychospołeczne uwarunkowania bezpieczeństwa w szkole. E. Nerwińska;
- Mobbing i bullying w szkole. Charakterystyka zjawiska i program zapobiegania. S. Orłowski;
- Budowanie strategii antykryzysowej na terenie szkoły/placówki oświatowej. K. Koszewska;
- Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją i przestępczością. D. Macander;
- Wybór aktów prawnych dotyczących bezpieczeństwa uczniów w przedszkolu, szkole i placówce oświatowej. D. Macander;
- Szkoła w obliczu incydentów krytycznych oraz sytuacji kryzysowych – przygotowanie i reagowanie. D. Piotrowicz;
- Odpowiedzialność za zapewnianie bezpieczeństwa uczniów w kontekście sytuacji kryzysowych. D. Piotrowicz;
- Metody rozwiązywania konfliktowych sytuacji w szkole. H. Gasik;
- Konstruktywna konfrontacja w klasie. S. O’Flynn, H. Kennedy;
- Konstruktywna konfrontacja. Istota, główne zasady i potrzebne umiejętności. E. Góralczyk;
- Bezpieczeństwo uczniów w cyberprzestrzeni. A. Andrzejewska;
- Konflikt. M. Kazimierczak;
- Mediacje. M. Kazimierczak;
- Negocjacje. M. Kazimierczak

Scenariusze zajęć warsztatowych:

- Debata nad kreowaniem wspierającego środowiska szkolnego A. Borkowska, D. Macander, J. Szymańska.

Scenariusz spotkania warsztatowego dla rad pedagogicznych zawierający kryteria oceny ryzyka wystąpienia agresji i przemocy w szkole;

- Scenariusze zajęć dla nauczycieli z zakresu kształtowania umiejętności psychospołecznych uczniów w praktyce szkolnej.

Materiały do wykorzystania przez nauczycieli przy realizacji zadań wychowawczych z promocji zdrowia i profilaktyki. Dotyczą m.in. kształtowania umiejętności psychospołecznych, takich jak: ocena ryzyka, podejmowania decyzji, nawiązywania pozytywnych kontaktów interpersonalnych i inne;

- Umiejętności życiowe - ważny komponent szkoły przyjaznej dziecku.

Materiały edukacyjne dla nauczycieli. „Edukacja Zdrowotna i Promocja Zdrowia, zeszyt nr 12/2007 (tłumaczenie i opracowanie z materiałów WHO, 2003);

- Stop cyberprzemocy. Materiały do wykorzystania przez nauczycieli przy omawianiu zjawiska cyberprzemocy. Jednym z efektów przeprowadzonych w oparciu o scenariusz zajęć, powinno być wypracowanie reguł bezpiecznego i kulturalnego korzystania z sieci oraz zasad reagowania w sytuacjach cyberprzemocy;

- Veto wobec agresji i przemocy. Przeprowadzona według scenariusza lekcja pozwoli uczniowi zrozumieć przyczyny zachowania agresywnego i poznać sposoby obrony przed agresją;

- Przemoc rówieśnicza. Scenariusz pozwala zapoznać młodzież ze zjawiskiem przemocy rówieśniczej w świecie realnym i w cyberprzestrzeni. Uczestnicy zajęć dowiedzą się jak reagować na przemoc rówieśniczą oraz poznają możliwości pomocy, z której mogą skorzystać młode osoby doświadczające przemocy ze strony rówieśników lub będące jej świadkami;

- Ocena moralna zjawiska przemocy.

- wiele innych przydatnych nauczycielowi, uczniowi i rodzicowi materiałów na stronie

<http://www.ore.edu.pl/strona->

[ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=55:profilaktyka-agresji-i-przemocy&Itemid=1148](http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=55:profilaktyka-agresji-i-przemocy&Itemid=1148)